

UUDENMAAN PÄIHDEHUOLLON KUNTAYHTYMÄ

Tarkastuslautakunta

Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä

Lisä nro 3 § 6

hallitus/yhtymäkokous 5.6.2019

Ei julkinen (JulkL 24.1 k 15) yhtymäkokouksen esityslistan julkaisemiseen asti

UUDENMAAN PÄIHDEHUOLLON KUNTAYHTYMÄN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2018

Kuntayhtymän tarkastuslautakunta

hyväksynyt kokouksessaan 16.5.2019

1. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella yhtymäkokouksessa päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko yhtymäkokouksen asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet (kuntalaki 71§). Tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa mahdollisesti esitetyistä tilivelvolliseen kohdistetuista muistutuksista asianomaisen selitys, sekä yhtymähallituksen lausunto ja tehtävä tämän jälkeen oman päätösehdotuksensa yhtymäkokoukselle niistä toimenpiteistä, joihin tilintarkastuskertomus, siinä tehdyt muistutukset sekä hankitut selitykset ja lausunto antavat aihetta (kuntalaki 75§).

Tarkastuslautakunta on nimitetty yhtymäkokouksessa 8.11.2017 ja on vuonna 2018 kokoontunut neljä kertaa. Arviointityössään tarkastuslautakunta on perehtynyt yhtymäkokouksen vuoden 2018 talousarvioon ja tilikaudelta 2018 laadittuun tasekirjaan ja tilintarkastuskertomukseen. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut kuntayhtymän johtaja tai hänen sijaisensa.

Kuntayhtymän vs. johtajat Timo Rautavuori (1.10.-31.12.2018) ja Katariina Heinonen (1.1.-31.3.2019) sekä kuntayhtymän uusi johtaja Sanna Tienvieri (1.4.2019 alkaen) ovat esitelleet tarkastuslautakunnalle yhtymän toimintaa, tavoitteita ja taloutta. Kuntayhtymän vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Ari Virolainen BDO Audiator Oy:stä.

2. Kuntayhtymän toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilikauden tavoitteet on asetettu yhtymäkokouksen 8.11.2017 hyväksymässä talousarviossa.

Käyttöaste on yksi tärkeimmistä tavoitteista kuntayhtymän toiminnassa. Tilikauden käyttöaste oli 71,8 %, mikä oli noin 5 %-yksikköä vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Käyttöaste	76 %	70 %	73,5 %	82,9 %	77,3 %	71,8 %

Laitoksen hoitopaikkojen määrä säilyi ennallaan (60) tilikauden aikana. Yhtymäkokouksen vuoden 2018 asettamat kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat olennaisilta osin täyttyneet. Hoitopäivän kustannus pysyi vuoden 2017 tasolla. Talousarviossa sitovuus on määritelty bruttoperiaatteen mukaisesti. Nettoperiaatteen mukainen sitovuus yksinkertaistaisi vertailua.

Jäsenkuntien hoitopäivien määrä jäi alle vuoden 2017 tason, mutta ulkokuntien ja valtion ostamien hoitopäivien myötä kokonaistavoite 15.500 hoitopäivää ylittyi niukasti.

Toiminnan kehittäminen

Kuntayhtymä on onnistunut vakiinnuttamaan katkaisuhoidon osaksi palveluvalikoimaansa ja tulevaisuuden näkymät tältä osin ovat hyvät. Tämä on ollut mahdollista sitoutuneen ja motivoituneen henkilöstön panostuksesta. Toiminnan jatkokehittämistä tulee tehdä edelleen yhteistyössä jäsenkuntien kanssa. Kuntayhtymän toiminnan kehittämisessä pitää ottaa huomioon mahdollinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Tähän valmistautuessa kuntayhtymän tulee kuitenkin jatkossakin kyetä tarjoamaan laadukasta päihdehuollon laitospalvelua. Yhteistyötä niin jäsen- kuin muidenkin kuntien kanssa tulee kehittää, jotta kuntayhtymä voi vastata paremmin kuntien tarpeisiin.

Yhteistyö jäsenkuntien kanssa

Kuntayhtymän talous on suoraan riippuvainen jäsenkuntien vuosittain käyttämistä hoitopäivistä, joiden tavoitetasoa määrittelee yhtymäkokous. Hoitopäivien tavoitetasoa ei määritellä jäsenkuntakohtaisesti, vaan koko kuntayhtymän tasolla, joten yksittäisellä jäsenkunnalla on ainoastaan kuntayhtymän perussopimuksessa ja lainsäädännössä määritellyt velvoitteet kuntayhtymää kohtaan, mutta ei velvoitetta käyttää kuntayhtymän palveluita.

Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa jäsenkunnat käyttävät palveluita omien strategioidensa mukaisesti sitoutumatta minkäänlaiseen vuotuisen hoitopäivien vähimmäismäärään. Kuntayhtymän resurssien mitoittaminen jäsenkuntien tarpeita vastaavaksi on vaikeaa, mikäli jäsenkunnat eivät pysty arvioimaan vuotuista hoitopäivien tarvettaan.

Soteuudistuksen muutoksia suunniteltaessa Ridasjärven osaaminen laitoskuntoutuksesta tulee hyödyntää. Dialogi jäsenkuntien, maakunnan ja kuntayhtymän välillä on siten tärkeää. Tarkastuslautakunta kehottaa kuntayhtymän hallitusta tiiviiseen, sotesektorin todennäköisiin muutoksiin ja palvelutarpeen ennakointiin tähtäävään dialogiin jäsenkuntien kanssa.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tarkastuslautakunta edellyttää, että kuntayhtymän hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisen dokumentoinnin järjestämiseksi. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet tulee hyväksyttävä yhtymäkokouksessa. Prosessien ja niihin liittyvien kontrollien selkiyttämistä suositellaan, jotta sote-muutoksen yhteydessä toiminta on helppo nivoa hoitoketjun osaksi.

Soten myötä kokonaisuhoitoketjun toimivuus korostuu entisestään. Selkeät prosessit ja sisäisen valvonnan kannalta myös niihin liittyvät kontrollipisteet luovat hyvän rungon toiminnalle ja hyvälle yhteistyölle kumppaneiden kanssa. Yhtymäjohtajalta saadun selvityksen perusteella kuntayhtymän sisäisen valvonnan käytännöt ovat hallinto-organisaation pienuuden huomioiden hyvällä tasolla. Kuntayhtymän hallituksen on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan dokumentaatio pidetään sellaisella tasolla, joka mahdollistaa kokonaiskuvan muodostamisen ilman erillistä selvittelyä.

Lääkeostot 56.000 euroa eivät vuonna 2018 ylittäneet hankintalain kynnysarvoa, mutta ylittivät sen 48 kuukauden arviointijaksolla. Lääkkeiden kilpailutusta on kuntayhtymän johtajan mukaan alustavasti selvitetty vuonna 2017 ja 2018. Kuntayhtymän tulee seurata hankintojen kokonaisarvoja ja hankintalain kynnysarvojen ylityksessä tulee hankinnat kilpailuttaa hankintalain mukaisesti. Lääkkeiden hankinnasta tulee tehdä hankintalain mukainen hankintapäätös.

Tarkastuslautakunta esittää yhtymäkokoukselle kuntayhtymän hankintaohjeistuksen päivittämistä kuntayhtymän koko huomioiden ja ohjeistuksen noudattamisen valvonnan tehostamista.

Kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus

Kuntayhtymän tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kuntayhtymän toiminnasta, taloudellisesta asemasta ja vastuista.

Luottotappioiden määrä 2018 tilinpäätöksessä on 60.000 euroa. Jäsenkuntien käytännöt hoitovuorokauden hinnan asiakasosuuden maksamisessa vaihtelevat edelleen, vaikka yhtymäkokous suositteli vuonna 2018 käytäntöjen yhtenäistämistä. Suurin osa kunnista maksaa automaattisesti myös asiakasosuuden ja perii sen itse asiakkaalta, mikä on kuntayhtymän kannalta perusteltu ratkaisu, koska asiakassuhde kunnan päihdehuoltoon jatkuu myös hoitojakson jälkeen. Luottotappiot siirtyvät kuntayhtymän talousarviosta kaikkien palveluita käyttävien kuntien maksettavaksi asettaen kunnat näin yhteisvastuullisiksi vaihtelevista käytännöistä. Lautakunta esittää niille jäsenkunnille, jotka eivät vielä tätä käytäntöä noudata (Kerava ja

AK

Kouvola), harkittavaksi asiakasmaksun siirtämistä osaksi hoitopäivämaksua. Tämä sujuvoittaisi laskutukseen liittyvää hallintoa ja yhdenmukaistaisi laskutuskäytäntöä.

Toimintakertomuksen sisältöä tulisi kehittää erityisesti henkilöstöä koskevan raportoinnin, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportoinnin osalta. Lautakunta suosittelee, että toimintakertomuksen laadinnassa hyödynnetään kuntajaoston yleisohjetta.

Talousarvion toteumavertailu

Tilikauden ylijäämä oli 85.707 euroa tavoitetasoa suurempi. Tulot ja menot €/hoitovrk ylittyivät ulkokuntien korkeamman vuorokausihinnan ja ulkokuntien asiakkaisiin liittyvien korkeampien ulkoisten kustannusten vuoksi. Hoitopäivän hinta jäsenkunnille on pysynyt samana.

Talousarvion ylitykset sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden osalta tulisi kuntajaoston ohjeen mukaan hyväksyä yhtymäkokouksessa tilikauden aikana tai harkita nettositovaa budjetointia.

Hallinto

Kuntayhtymän hallintosääntöä ei ole päivitetty vastaamaan kuntalain muutoksia vuoden 2018 aikana, vaan sitä tullaan täydentämään vuoden 2019 aikana. Kuntayhtymän hallituksen tulee varmistua, että hallintosäännön muutokset käsitellään yhtymäkokouksessa kuntalain 4 luvun 14 §:n mukaisesti. Yhtymähallituksen tulee varmistua kokonaisuudessaan hallintosäännön osalta, että kuntalain vaatimusten lisäksi se olisi toiminnan kannalta ajantasainen.

Viranhaltijapäätökset sekä yhtymähallituksen ja tarkastuslautakunnan päätökset tulee saattaa nähtäville yleiseen tietoverkkoon kuntalain mukaisesti. Samalla tulee ottaa huomioon julkisuuslainsäädännön ja tietosuoja-asetuksen vaatimukset.

Sidonnaisuusrekisteri laadittiin toukokuussa 2019 ja viedään yhtymäkokoukselle tiedoksi kuntalain mukaisesti. Tarkastuslautakunta ehdottaa harkittavaksi sidonnaisuusrekisteriä käsittelevän kohdan lisäämistä hallintosääntöön seuraavan päivityksen yhteydessä.

Yhtymäkokouksen tulee myös päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

3. Tarkastuslautakunnan kokonaisarvio

Hoidon kustannustaso on säilynyt jäsenkunnille edullisena. Jäsenkuntien osalta vaihtelevaa käyttöastetta on pystytty tasaamaan myymällä palveluita ulkokunnille ja valtiolle. Toimintaa kehitetään yhteistyössä jäsenkuntien kanssa ja jäsenkuntien tarpeita kuunnellen. Ridasjärven on korkeatasoista päihdehuollon osaamista ja sitoutunut henkilöstö, ja sitä tulee hyödyntää sote-uudistusta suunniteltaessa.

Yhtymän talous on erittäin hyvässä kunnossa, mikä on seurausta pitkäjänteisestä toiminnasta. Ylijäämäiset tilikaudet ovat luoneet puskurin mahdollisia heikompia vuosia varten sekä mahdollistavat toiminnan kehittämisen ja siihen liittyvät mahdolliset investoinnit.

Suurin epävarmuustekijä liittyy sote-sektorin mahdolliseen uudistukseen. Uudistuksen yhteydessä on tärkeää kuunnella Ridasjärven näkemyksiä laitostuntoutuksen roolista ja merkityksestä päihdehuollon kokonaihoitoketjussa. Sote-uudistus aiheuttaa muutoksia yhtymän asemaan palveluntuottajana ja kuntayhtymän tulee valmistautua sote-uudistuksen tuomiin muutoksiin. Mahdollisen soteuudistuksen vaikutuksiin tulisi edelleen kiinnittää huomiota kuntayhtymän toiminnan suunnittelussa. Epävarmuutta luo myös palveluiden kysynnän vaihtelu ja ennustettavuuden haasteellisuus jäsenkuntien osalta.

Epävarmuudesta huolimatta kuntayhtymän on jatkettava tarkoituksensa mukaista toimintaa, kuitenkin huomioiden nämä toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.

Ridasjärvellä 16.5.2019

Leila Kaleva

Puheenjohtaja

Hannu Nuutinen

Jäsen

Päivi Lumikumpu

Jäsen

Hanna Virta

Varajäsen